

Խմբագրությունը բաց է ամեն օր (բացի տօն օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Ցայտարարությունները ընդունվում են ամեն յեղունեքով: Ցայտարարությունների բառին 2 է., ընկալմանի համար կրկնապատիկ

Արդեօք քանիսն են այդ զազմաթիւ
այցելութեանցից, որ կարող են մասաւո-
րապէս ըմբռնել քննողող աշակերտնե-
րի, մասնաւոր դիրքազգաց աշակեր-
տուէիների մտապատկերների կանո-
նաւոր ընթացքի բազմակողմանի խան-
գարութենքը, շնորհիւ այն կողմնակի
ըն. անկողնային մտքերին ուրոգ
ուսմանում են օտարերի ներկայու-
թեամբը սխալ պատասխանելու եր-
կրկնից, ընկերակիցներից յետ չը մնա-
լու տեսչանքից և այլն: Միգտանից ձկ-
նիթէ մի անգամ հարցաքննական առե-
նի առաջ է կանգնել, չէ զգացել այն
ստիպի սրբութեան, որ առաջանում է
հարց. զուգակցութեան սրբ. է. հեռա-

խան և գնում է Հայկապատայ վանքը
այնտեղից աւելի առողջարար օդում
իւր ոյժերը մի փոքր կազդուրելու հա-
մար։

Ամեն Ս. Պատրիարք հայրը թագ-
րիւր մուղղելի ի Բ. Գրուռն խնդրելու
համար որ Եղիպտոսի նորոշման Ս.
Պատրիարք իղմիրեան Գեր. Տ. Մատ-
թէոս եպիսկոպոսի Առաջնորդութեան
չբողոքարարելու ժամ առաջ շնորհուի,
որպէս զի իղմիրեան Սրբազան իւր
պաշտօնատեղին ուղեւորի։

Եղիպտոսի ազգային վարչութիւնը
խիստ լաւ ընտրութիւն մը կատարած
է յանձին իղմիրեան Սրբազանի որ
իւր վարչական կարողութեամբ և հրմ-
տութեամբ կարող է Եղիպտոսի ազ-
գային գործոց բարեօրոշումը մը
տալ և նախանձելի վիճակի մը վե-
րածել։

Ն. Սրբազանութիւնը Ս. Պատրիարք
Հօր հրամանաւ ճամբորդութեան կը
պատրաստուի։ Ուստի և յուսով է որ
2—3 շաբաթէն մեկնի (Հայրենիք)

ՆՈՎՈ-ԱՆԿՍՏԱՆԻՐՈՎԿԻՑ (Կոլմո-
յի նահանգում) գաւառի վիդգիլի-Իւր-
վօր կառուածքում, «Харовскія Бѣхо-
мосты» լրագրի աւելով, ուսովկանու-
թիւնը գտել է մի գործարան իւր բո-
լոր պարագայներով, որտեղ մի ամ-
բողջ խումբ պարագիլիս է եղել կեղծ
ստեղծութիւնները արծաթէ զրանքի ձու-
լելով։ Երկու մարդիկ կաշանաւորուել
են, որոնք և մասնակց են իրենց ընկեր-
ներին։

ՇՈՒՇՈՒՑ.—Այստեղ կայ մի զեղա-
տուն և երեք զեղալածառի խանութ-
ներ։ Ասում են որ զեղատունը ամեն
օր բողբոջում է զեղալածառներին դէմ,
որոնք զեղատուութիւնը զեղել են բաց
թողնում հիւանդների համար։

— Եւսիսից մինչև Շուշի շինուող
խճուղին չուսով պատրաստ կը լինի։

— Մարաշէն մասնաւոր տեղեկու-
թիւնը հասած են ի Պատրիարքարան
թէ երկու տարի է հետէ յիշեալ քա-

ղաքին մէջ բանտարկեալ զէջթուցուող
չորսն արձակուել են, շնորհիւ պապա-
ղաւանութեան՝ յոր յարեր են բան-
տին մէջ։ Երէկ խառն ժողովն իմանա-
լով այս տեղեկութիւնը՝ որոշեց պաշ-
տօնական ծանօթութիւն առնուլ Մա-
րաշէն և ապա տնօրինել զարժանի,
Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրն արդէն
կաշխատի յիշեալ բանտարկեալ աղա-
տութեան համար։ (Փոռնջ)

«Արարատ» ամսագիրը հաղորդում է,
որ ըստ միջնորդութեան Կ. Պօլսի հա-
յոց պատրիարքի, անցեալ 1885 թ.
դեկտեմբերի 11-ին, № 219 կոնդակով
վեհափառ Մակար կաթողիկոսը պատ-
րիարքական փոխանորդ Գեորգ Ե. Վ.
Թուրանովի անունի իրաւունք տուեց վար-
դապետական ակաճակուռ խաչը կը-
րելու։

Մեկ գրում են հետեւեալ զարմանալի
դէպքը.— Թիֆլիսի սուրճանդակի պօս-
տայի մօտ մի վրացի մարդ իւր ընկե-
րի հետ այնքան ոգեւորուած խօսելիս
է լինում որ չի նկատում, թէ ինչպէս
վառուած կրակը այրում է նրա հա-
գուտը։ Հիւսուից այդ բանը տեսնե-
լով քաղաքային պահապանը, վազում
է իմացնում նրան և հաղիւ կարողա-
նում են հագցնել բոցը բոլորովին
այրել էր նրա հագուստի առաջին մա-
սերը։

«ՀԱՅԱՅԵՆ» լրագիրը լսել է, որ մի
քանի անձինք մտադրութիւն ունին
Թիֆլիսում մի ընկերութիւն հիմնելու
հիշառելով հասարակական օգնելու նպատա-
կով։

ՄԻՒՍԵՍԵՏԻՆԻ ԳԻՂՈՒՄ (Կուրա-
նան չըջան) վճռուած է տարեկան ե-
րեք անգամ եօթնօրեայ տօնալածառ
բանալ—1-ը Ձատիկից առաջ, 2-ը օգոս-
տոսին և 3-ը սեպտեմբերին։

ՎՈՐՈՇՈՅՈՎՍԿԻ ԳԻՂՈՒՄ (Կուրա-
նան չըջան) վճռուած է տարեկան ե-
րեք անգամ եօթնօրեայ տօնալածառ
բանալ—1-ը Ձատիկից առաջ, 2-ը օգոս-
տոսին և 3-ը սեպտեմբերին։

վերայ բաղմակողմանի ճառագայթներ
կը սփռէին և կարծես, արժանի կը
լինէին մեր մանկավարժական թերթի
հետաքրքիր մասերը մէկը լինել և
այս մանաւանդ այն ժամանակ երբ,
ինչպէս պիտի յուսալ, մեր ձեռնահաս
ուսուցիչները այդ հում նիւթերը ըստ
կարելոյն մշակելով մեզ համար կա-
րելու եղանակներով իրենց դուրս բե-
րէին, եթէ մեր բաղմակով ուսուցիչ-
ները վերոյիշեալ ժամանակագրական
նշանակութեամբ միմեանց մէջ բաժանէին,
չափ զիւրի կը լինէր ինքիմով այդ
հարցումներին պատասխանելու քանի
որ մենք դեռ չենք կարող ուրիշ ազ-
գրի ուսուցիչներին պէս ոչ գաւառա-
կան, ոչ քաղաքային և ոչ էլ զիւղա-
կան ուսուցչական ժողովները գլուխ
բերել և քանի որ գէթ մի մանկավար-
ժական հանդէս ունինք, գոնէ սրան
առաջարկենք մեր առօրեայ ուսում-
նարանական և մասնաւորապէս ման-
կավարժական խնդիրներն ու որանից
լուծումն ստանանք ու այդ թերթի
հետ խորհրդակցենք։

Ուսուցչ. Հրաչեայ, իմ պաշ-
տօնակից պ. Միքայէլան իւր խոր-
հրդակցութիւններին մէջ ցանկացաւ
մասնաւորապէս մեր ուղարկութիւնը
գրաւել դէպի հայ ուսուցչի ինքնա-
կրթութեան և հարցասիրութեան
թեմային խնդիրը։ Դ՛նչ ասել կուզէ որ,
եթէ մի կողմից մանկավարժութիւնը
ձեռնարկէր միւս կողմից ուսուցչի զինքն
պահանջում են, որ սանիկները ոչ մի-
այն ուսումնարանական կեանքում կար-
գան և ուսանին, այլ և ապագայ
կեանքում ընթերցասէր ու հար-
ցասէր լինին, նախ անհրաժեշտ է

երկարաթիւայ դարձնելու— փետրվարի
17-ից մինչև մարտի 3-ը։

ՇՈՒՇՈՒՑ.— Սէյլուար գիւղում բը-
նակում է մի աւեր, սպիտակամորուս
պարսիկ։ Դրա բնակուած տեղին ա-
նուանում են Ջիջիւ-օջախ, որ նշանա-
կում է կատարած շան և օձի կծածի
ուխտատեղի։ Պարսիկները այդ ձեռու-
նուն ընդունում են սուրբի տեղ և
պաշտում են նրան այնպէս, ինչպէս
իրենց Ալիին։ Զանդիզդուրի և Ղա-
րաբաղի ամեն կողմերից այստեղ են
չափաւոր վերոյիշեալ կենդանիների
կծածով հիւանդները առողջանալու
համար։ Երբ դրանք հասնում են Ջի-
ջիւ օջախ, ծնկաչոք համբուրում են օ-
ջախի քարից և ապա ուտում են պարս-
կի արեւնով թաթախած հացի պատա-
ռը։ Շատերը, ինչպէս ասում են, ա-
ղաւտած են այդ գործողութիւնը
կատարելով։ Թէ որքան ձիւշ է այդ,
թող ըմբիշները քնեն և տեսնեն թէ
որքան արդարացի է և թէ ինչ ազդե-
ցութիւն ունի այդ թոյնալից ցաւի
դէմ մարդկային արեւը։

Պետական — քարտուղար Ֆիւս-
սօֆօլի նախագահութեամբ կայացած
կոմիտիայում վերջնականապէս մշա-
կուեցաւ արքունական կապուղիների
վերաբերեալ նոր կանոնադրութեան
նախագիծը։ Այս կոմիտիան մշակել է
նաև գրաւ դրած կալուածների դը-
նահատութեան մասին մի առանձին
կանոնադրութիւն։

Շնորհակալութեամբ ստացանք պ.
Բաղդասար Միրիմանեանից նրա «Գող-
վերդական գրադարան» կոչուած հրա-
տարկութիւնների № 2 գրքովը—
«Արեւիկայի մասը» վերնագրով, որը
ստացած է Թիֆլիսում Միլիտայի
պարանում, ներկայ 1886 թ. գինը
հինգ կոպէկ է։

ԹՂԵԱՎՅՈՒԹԻՆՆԵՐ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

ԱՐԴԱՐԻՒ. 20 յունվարի Պարսկաս-
տանը գովուած է իւր հում նիւթերով։

որ նրանց նախապատրաստող
ուսուցիչները այդ հոգեկան գործեան
մէջ եղած լինէին, այդ սէը տաճար
լինէին։ Բայց ուսուցչի ինքնակրթու-
թիւնը և մի այլ ազդեցութիւն ունի
որ չաղկապում է անմիջապէս նրա
երջանկութեան հետ։ Պարզեմ միտք-
այս ունի որ ինձ հետ բոլորը կը
համաձայնին, եթէ ես ասեմ, որ մար-
դու երջանկութեան գլխաւոր պայ-
մանները մէկն էլ է այն հանգիստ
կեանքը, որ նրա կեանքի գլխաւոր զբաղ-
մունքը նրան սիրելի ու հաճելի լինի։
ուսուցիչներին պարագայում մեր սա-
ների կրթութիւն է, որը գլխաւոր մա-
սը մասնաւոր երթեկի աշակերտներ
ուսուցող ուսումնարաններում դասա-
տուութիւնն է։ Իւրաքանչիւր ան-
հատ իւր վերայ նկատած կը լինի թէ
ինչպէս մի զբաղմունք մասնաւոր հո-
գեկան, որ միշտ ու հանապաղ մի և
նոյն նիւթն է պարունակում և մի
և նոյն եղանակաւ է իւր մտքի վերայ
ազդում սրան հետզհետէ ձանձրալի
լինում, որ շնորհիւ այս հոգեկան երե-
ւոյթին՝ մենք սկսում ենք մի տեսակ
ստանդարտութիւն գաղափարներ
մեր ամենապիւրի պարագայումները
խօսք մասնաւորելով ուսուցչի պա-
րագրան, դաստուարութեան վերաբերու-
թեամբ ինձ հարկ է լինում հարցնել
թէ արդեօք, ուրիշ ինչ միջոցաւ կը
կարողանայինք մենք դէպի մեր պա-
րագրանքը տաճար մէջը աւելի ջն-
քաւել ու հետեւապէս առաւել արգա-
սաւոր անել, եթէ ոչ՝ մեր աւանդելի
նիւթի տեսական կողմի աւելի հա-
րը ստացնելով և միջոցաւ արգանի
աւելի կանոնաւորելով։ Դ՛նչ

և որ ով հետ և այս նիւթերը իւր մէջ
մշակուելու պահանջը չէ զգացուել,
ուստի այդ հում նիւթը հրաւիրեց զե-
պի ինքը օտար երկրի վաճառական-
ներին ուշքը և աղպիսով Գովրէժը ե-
ղաւ այդ վաճառականներին կենդրո-
նը իւր բաղմակողմանի յարմարութիւն-
ներով։ Այսպէս տեսնում ենք շատ ա-
ռաջներում որ Պօլսի Տրապիզոնի և
Կարինի հայերը իրենց հետ բերելով
օսմանական մէջիդեաներ, թանկագին
քարեր սկսեցին զրամախոսութեամբ
(քարաթրագլը) պարագայել, Պարս-
կաստանից Կիւլի Բուսիա, Թիւրքիա
ձիւր, ջրբեր ուղարկել և յետոյ
միջոցէնի առուստը անել, որը
Պարսկաստանում առաջին առուստու-
րն է համարվում։ Դրանց յաջոր-
դեցին թիֆլիսցիները, զարագացրե-
ք և վերջը զօրերը (ազուլեցիք), որոնք
բոլորովին զաղարկ տուն դարձան՝
փոքրիկ բացառութեամբ։ Այժմ 45-
ական թուից Գովրէժի առուստը ըն-
կած է զարագացրեցին ձեռքը, որոնք
կուրի մէջ են իրենց գոյութեան վեր-
ջին ձգնաժամի հետ։ Բայց թէ ինչ է
պատճառը որ զարագացրեցին չ'կա-
րողացան վաճառականական ասպա-
րիդի մէջ գոյութիւն պահպանել։ Նախ
թողնելով Ղարապաղի պարզ կեանքը
և ընկնելով Գովրէժի ձեռքից մէջ,
մեր նորահաստատ վաճառականները
թաղաւորեցին իրենց մէջ զեղեղութիւ-
նը և ուսական ու թրքական մօղա-
ները պարսկական շաւրութեան հետ
խառնելով իրենց անդունդ գլորեցին
քանի որ զեղեղութիւնը վաճառակա-
նութեան հետ հակառակ ընաւորու-
թիւն ունի։ Երկրորդ՝ նրանք չունե-
նալով փոքր իշատե ուսում, կարծում
էին և կարծումն թէ Սաղմոս և Նա-
րեկ կարողացող կարող է միջոց և
հայրապաշտ լինել, ուստի իրենց բա-
րեկամ քեջառնեցին և աշխուժեցին
յանձնեցին իւր շնորհալի անտեղեկ
պաշտօնը և վերջինս անտեղեկ
լինելով այդ ծանր գործին՝ իրենց տէ-
րերին անկամա խորհուրատ փորեցին
և այժմ 86 թուի սկզբում թէ տէրերը
զրկուած լինելով փողից անգործ են և

թէ միջոցները ոչ մի գործի շնորհ
չունենալով իրենց անցեալ գործերը
պատմելով միմեկարկում են և Գով-
րէժը այժմ անանկացած վաճառական-
ներին և հաշուապահներին բաւիղ է ներ-
կայացնում։ Ընկած և ոչնչացած է
վաճառականութիւնը, սակաւացել է
գործը, շատացել է ձեռքը... և այն
զարագացրեք՝ որոնք իրենց երկրում
գոնէ իրենց որդեկրանց հայկական
նահապետական սովորութիւնովն էին
մեծացնում, այժմ հաւաքուած միա-
մին տանը նստած զէլեանը դանիերը
դրած կամ չըմկանում են (նաթիւնա-
տան) կամ (կեանքափա) (խաղաթուղթ)
են քաշում... բացի սրանից՝ օրական քա-
նի քանի կուրաներ են լինում վաճա-
ռականների մէջ զաւթի փողի համար,
Գեռ. հայրերը ոչինչ, այդպէս աշխարհ
են եկել և այդպէս էլ պիտի գնան
ցաւն այն է մատաղ սերունդը ուսում-
նարանի մէջ, սրճանոցում, (սարկազ-
խանաներում) (զօրանոց) (կեանքափա)
են քաշում, ուսուցիչը չէ կարողա-
նում ազդել հայրը չէ կարողանում
սաստել... Երբարք Տ—Օ., Ն., Վ.,
Ի., Կ., որոնց անանկանալու ցուցա-
կի մէջ ձգեց 85 թիւը, այն յայտնի
վաճառականներն են, որոնց անկումը
կենդանի ապացոյց է զարագացրեցին
և ընկնելով Գովրէժի ձեռքից մէջ,
մեր նորահաստատ վաճառականները
թաղաւորեցին իրենց մէջ զեղեղութիւ-
նը և ուսական ու թրքական մօղա-
ները պարսկական շաւրութեան հետ
խառնելով իրենց անդունդ գլորեցին
քանի որ զեղեղութիւնը վաճառակա-
նութեան հետ հակառակ ընաւորու-
թիւն ունի։ Երկրորդ՝ նրանք չունե-
նալով փոքր իշատե ուսում, կարծում
էին և կարծումն թէ Սաղմոս և Նա-
րեկ կարողացող կարող է միջոց և
հայրապաշտ լինել, ուստի իրենց բա-
րեկամ քեջառնեցին և աշխուժեցին
յանձնեցին իւր շնորհալի անտեղեկ
պաշտօնը և վերջինս անտեղեկ
լինելով այդ ծանր գործին՝ իրենց տէ-
րերին անկամա խորհուրատ փորեցին
և այժմ 86 թուի սկզբում թէ տէրերը
զրկուած լինելով փողից անգործ են և

ապագայում մեր սրտի և հոգոյ ան-
դաստանները...
Կառավարիչ. Շատ ցաւում եմ,
պարոնայք, որ արդէն ստիպուած եմ
ընդհատել այն խօսակցութիւնը, Կա-
ռավարութեանս իսկական հոգեւ-
րը ամբողջ 37 րոպէ երեսի վերայ մը-
նացին, ծարուած ստորագրեալներս
ամեն կողմից փնտրեց (քանցք) քա-
շում են... Եթէ դեռ խօսելու բաներ
մնացին, այն էլ թողնենք մի այլ ա-
ռիթմի, Ուրեմն, ծն, անդր յառաջ, կեց-
ցեն մեր ազնիւ ու անխնայ գործող-
ները։

Ամենքը, Կեցցեն, կեցցեն...
Ե. Գ. Դրանից յետոյ բոլոր հարմա-
ւորները ձեռք մեկնեցին միմեանց,
ուխտեցին իւրմիման նպատակու ար-
տալայտած ցանկութիւնների 'ի կա-
տար հանելու։ Այն օրումկից շատ
ջուր վազեց այն քաղաքի գետից, քաղ-
աքը այդ մարդկերանց զանազան կող-
մեր սփռեց։ Եւ լաւ չը գիտեմ թէ՝
արդեօք նրանք իրենց ուխտը կատա-
րեցին։ Սիրելի ընթերցող, եթէ մի ազ-
նիւ ու անխնայ ուսուցիչ, մի այդպի-
նի հոգաւորութեան, մի քահանայ ուսման
բարեկամ ձանաչում ես, մտածիր որ
զրանք գուցէ իմ ասածներին են։

Թ. Տ. Մ.

Լէյպցիգ

